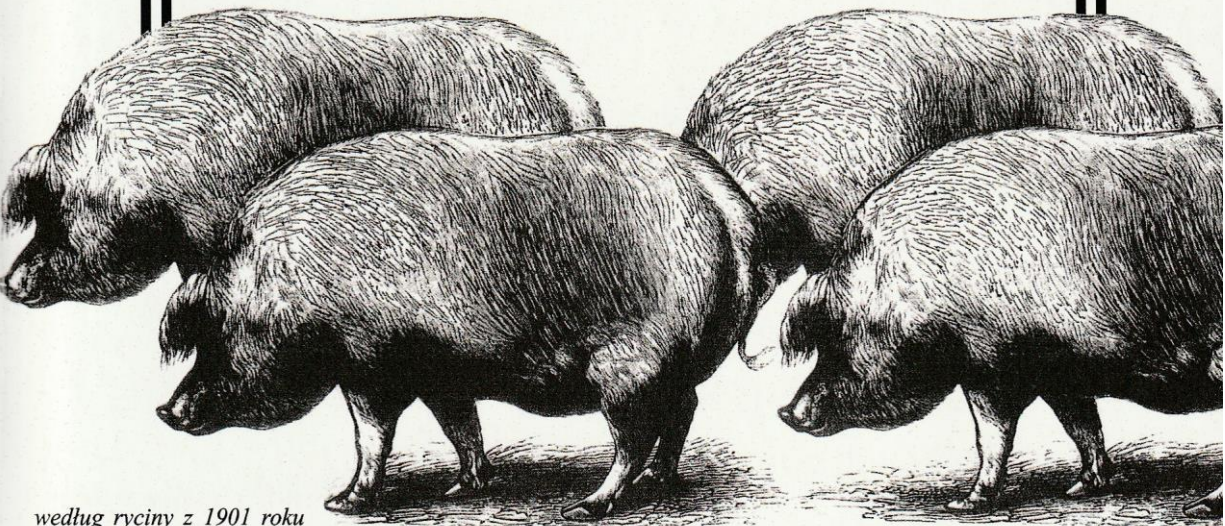

INSTYTUT ZOO TECHNIKI

STAN HODOWLI I WYNIKI OCENY ŚWIŃ

KRAKÓW 2026 ROK XLIV ISSN 0239-5096

**report
on pig breeding
in Poland**

według ryciny z 1901 roku

N S T Y T U T Z O O T E C H N I K I
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

ISSN 0239-5096

**STAN HODOWLI
I WYNIKI OCENY ŚWIŃ W ROKU 2025**

**REPORT IN PIG BREEDING IN POLAND
IN 2025**

KRAKÓW

2026

INSTYTUT ZOOTECHNIKI

PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

32-083 Balice, ul. Krakowska 1, tel. 12 3572500
www.iz.edu.pl

Dyrektor Instytutu Zootechniki PIB

dr inż. Tomasz Jacek

Kierownik Zakładu Hodowli Świń

dr hab. Mirosław Tyra, prof. IZ

Redakcja:

mgr Bogusława Krawiec

Opracowano w Zakładzie Hodowli Świń oraz Zespole Wydawnictw IZ PIB.

AURELIA MUCHA

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

OCENA UŻYTKOWOŚCI ROZPŁODOWEJ LOCH

Użytkowość rozplodowa loch wpływa na efekty prac hodowlanych związanych z doskonaleniem cech tucznych i rzeźnych. Przy miotach liczniejszych można zwiększyć intensywność selekcji, co bezpośrednio wpływa na uzyskanie wyższego postępu hodowlanego. Ponadto, zwiększenie wielkości miotu w zasadniczy sposób obniża koszty utrzymania stada podstawowego i produkcji wieprzowiny.

Prowadzenie prac hodowlanych wymaga zatem właściwie zorganizowanej oceny zwierząt. Ocena użytkowości rozplodowej, przeprowadzana w oparciu o szereg cech, dokonywana jest w samych hodowlach i na bieżąco wykorzystywana w selekcji. Daje to możliwość zwrócenia uwagi na cechy, których wartość nie jest jeszcze zadowalająca oraz wyboru takich metod, dzięki wprowadzeniu których uzyska się ich poprawę.

Analiza wyników została przeprowadzona w oparciu o metryczki miotów loch wpisanych do ksiąg zwierząt zarodowych i dotyczyła miotów urodzonych między 12.12.2024 a 11.12.2025 r. Księgi hodowlane dla ras prowadzi Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”, natomiast prowadzeniem ksiąg hodowlanych świń ras należących do rezerwy genetycznej zajmują się: dla rasy puławskiej – biuro „POLSUS” w Lublinie, a dla ras złotnickich – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

W 2025 r. kontrolą użytkowości rozplodowej objęto ogółem 8 098 loch na podstawie 12 460 miotów (tab. I). Największy procentowy udział ocenianych loch stanowią lochy ras rodzimych – 55,23%, lochy ras matecznych – 36,37%, a lochy ras ojcowskich – 8,40%.

Oceny loch pod względem ich wartości rozplodowej dokonano w oparciu o następujące cechy: liczba prosiąt żywych urodzonych w miocie i odchowanych do 21. dnia życia, liczba suteków lochy, wiek pierwszego oprosienia i okres międzymiotu. Podano również wielkość strat prosiąt do 21. dnia życia wyrażoną w procentach.

Tabela I. Liczba ocenianych loch i miotów oraz ich procentowy udział w poszczególnych rasach

Rasa	Liczba loch (szt.)	Udział (%)	Liczba miotów (szt.)	Udział (%)
Wielka biała polska	1051	12,98	1742	13,98
Polska biała zwisłoucha	1894	23,39	3129	25,11
Hampshire	14	0,17	18	0,14
Duroc	212	2,62	343	2,75
Pietrain	183	2,26	295	2,37
Linia 990	271	3,35	406	3,26
Puławska	2784	34,38	4426	35,52
Złotnicka biała	894	11,04	1176	9,44
Złotnicka pstra	795	9,82	925	7,42

Średnie wyniki charakteryzujące użytkowość rozplodową loch poszczególnych ras zestawiono w tabeli 1. Przedstawione dane wskazują, że różnice obserwowane pomiędzy rasami w latach poprzednich utrzymują się nadal. Największą liczbę, powyżej 12 prosiąt urodzonych w miocie, stwierdzono dla ras wbp (13,06 szt.), pbz (12,67 szt.) oraz Duroc (12,08 szt.). U pozostałych ras wielkość ta kształtuje się od 11,93 szt. dla rasy Pietrain do 7,67 szt. dla rasy złotnickiej pstrej. W roku sprawozdawczym, w porównaniu z rokiem 2024, odnotowano spadek liczby prosiąt urodzonych w miocie dla ras Duroc, Puławska i złotnicka pstra.

Tabela 2 przedstawia użytkowość rozplodową loch zestawioną na podstawie miotów czystorasowych i mieszańcowych wybranych ras. Większą liczbą prosiąt urodzonych charakteryzowały się mioty czystorasowe wbp x wbp, pbz x pbz i Duroc x Duroc w porównaniu do miotów mieszańcowych, odpowiednio wbp x pbz, pbz x wbp i Duroc x Pietrain.

Rezultaty uzyskane pod względem cech rozplodowych w poszczególnych rasach z podziałem na rejony hodowlane przedstawiono w tabeli 3. Średnio powyżej 13 prosiąt urodzonych w miocie u ras wbp uzyskano na terenie działania rejonu:, bydgoskiego, gdańskiego, poznańskiego i warszawskiego, natomiast u rasy pbz w rejonie: kieleckim i poznańskim.

Przy ocenie użytkowości rozplodowej loch istotne znaczenie ma informacja, z którego kolejnego miotu pochodzą dane. W związku z tym, dla pełnej analizy wartości rozplodowej w tabeli 4 zestawiono wyniki według kolejno następujących po sobie miotach.

W tabeli 5 przedstawiono natomiast średnie wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch za ostatnie 10 lat.

STRESZCZENIE

W 2025 r. oceną użytkowości rozplodowej objęto 12 460 mioty, w tym 1742 rasy wielkiej białej polskiej, 3129 polskiej białej zwisłouchiej, 18 Hampshire, 343 Duroc, 295 Pietrain, 406 linii 990, 4426 puławskiej, 1176 złotnickiej białej i 925 złotnickiej pstrej.

W opracowaniu uwzględniono następujące cechy: liczbę prosiąt urodzonych w miocie i odchowanych do 21. dnia życia, straty prosiąt do 21. dnia życia w procentach, liczbę sutfków lochy, wiek lochy w dniu pierwszego oproszenia i okres międzymiotu w dniach.

Średnie arytmetyczne dla wszystkich wspomnianych cech zestawiono w następujących układach: według rasy lochy dla całego kraju (tab. 1), dla miotów czystorasowych i mieszańców (tab. 2), w poszczególnych rejonach hodowlanych według ras (tab. 3), kolejnymi miotami według ras (tab. 4). Przedstawiono również wyniki oceny użytkowości rozplodowej poszczególnych ras za ostatnie 10 lat (tab. 5), uwzględniając liczbę ocenianych miotów, liczbę prosiąt urodzonych w miocie, liczbę prosiąt w 21. dniu życia i procent strat prosiąt do 21. dnia życia.

RESULTS OF REPRODUCTIVE PERFORMANCE OF BREEDING SOWS

Summary

At total of 12 460 litters were recorded in 2025. This number includes 1742 litters of Large White, 3129 – Landrace, 18 – Hampshire, 343 – Duroc, 295 – Pietrain, 406 – 990 breeds, 4426 – Puławska, 1176 – Złotnicka White and 925 – Złotnicka Spotted.

The following characteristics were taken into account: number of piglets born per litter and reared to 21 days of age, teat number of the sows, age of the gilt at the first farrowing and the interval between two successive litters. The paper comprises the calculation of arithmetic means for all characteristics discussed, taking into consideration the following combinations: reproductive performance of breeds of sows for the whole of Poland (Table 1), reproductive performance on base purebred and crossbreed litters (Table 2), in particular voivodships (Table 3), alternating litters according to breeds (Table 4), the results of reproductive performance from different years (Table 5).

Tabela 1. Wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch w 2025 roku – zestawienie według rasy lochy

Rasa lochy	Liczba ocenianych miotów		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21. dniu życia	Straty prosiąt do 21. dnia życia (%)	Liczba suteków lochy	Wiek w dniu pierwszego oprosienia (dni)	Okres między-miotu (dni)
	ogółem	pierw.						
WBP	1742	347	13,06	11,97	7,48	15,14	376	168
PBZ	3129	661	12,67	11,65	7,45	15,34	363	176
Hampshire	18	6	11,83	10,50	11,16	13,67	396	218
Duroc	343	109	12,08	10,94	8,99	13,37	413	179
Pietrain	295	59	11,93	11,13	6,37	14,12	391	183
Linia 990	406	128	9,79	9,44	3,69	14,21	399	178
Puławska	4426	627	9,75	8,83	9,10	14,34	391	201
Złotnicka biała	1176	156	7,84	7,40	5,10	14,13	426	254
Złotnicka pstra	925	74	7,67	6,66	12,50	13,53	472	321

Tabela 2. Wyniki oceny użytkowości rozplodowej – zestawienie dla miotów czystorasowych i mieszańcowych

Rasa lochy x rasa knura	Liczba ocenianych miotów		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21. dniu życia	Straty prosiąt do 21. dnia życia (%)	Liczba suteków lochy	Wiek w dniu pierwszego oprosienia (dni)	Okres między-miotu (dni)
	ogółem	pierw.						
WBP x WBP	951	179	13,16	12,18	6,85	15,25	391	167
WBP x PBZ	892	187	12,94	11,74	8,16	15,00	362	169
PBZ x PBZ	2623	509	12,73	11,66	7,76	15,38	364	173
PBZ x WBP	663	192	12,39	11,59	6,27	15,17	360	190
Duroc x Duroc	106	33	12,39	11,34	7,91	13,79	397	182
Duroc x Pietrain	238	77	11,97	10,80	9,35	13,19	420	173
Pietrain x Pietrain	78	4	12,15	11,17	7,57	14,00	388	172
Pietrain x Duroc	230	58	11,84	11,13	5,73	14,05	391	186

Tabela 3. Wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch w poszczególnych rejonach hodowlanych
– zestawienie według ras

Rejon	Liczba ocenianych miotów		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21. dniu życia	Wiek w dniu pierwszego oprosienia (dni)	Okres międzymiotu (dni)
	ogółem	pierwszych				
1	2	3	4	5	7	8

Wielka biała polska

BYDGOSZCZ	716	124	13,27	11,84	389	171
GDAŃSK	88	28	13,32	11,74	366	168
LUBLIN	67	5	12,63	11,82	370	171
ŁÓDŹ	24	5	12,33	10,88	412	169
OLSZTYN	53	9	12,74	12,42	325	171
OPOLE	1	0	7,00	6,00	-	282
POZNAŃ	333	59	13,08	12,12	348	166
RZESZÓW	49	6	14,47	12,24	318	150
WARSZAWA	35	7	13,69	11,83	464	218
WROCŁAW	50	10	12,64	11,40	354	157
Nie MŚP	326	94	12,52	12,27	384	158

cd. tab. 3

1	2	3	4	5	7	8
---	---	---	---	---	---	---

Polska biała zwisloucha

BYDGOSZCZ	817	144	12,58	11,75	382	183
GDAŃSK	367	56	12,56	11,40	342	182
KATOWICE	189	27	12,46	10,74	362	187
KIELCE	83	8	13,07	11,60	315	173
KRAKÓW	16	0	12,69	12,12	-	202
ŁÓDŹ	239	66	12,64	10,82	353	165
OLSZTYN	54	20	12,78	12,59	382	183
OPOLE	122	26	11,20	10,17	365	180
POZNAŃ	528	103	13,47	12,02	362	174
RZESZÓW	87	26	11,45	10,70	345	157
WARSZAWA	100	28	12,79	11,31	344	172
Nie MŚP	527	157	12,64	12,47	364	165

Hampshire

BYDGOSZCZ	18	6	11,83	10,50	396	218
-----------	----	---	-------	-------	-----	-----

cd. tab. 3

1	2	3	4	5	7	8
Duroc						
BYDGOSZCZ	159	59	12,14	10,97	420	193
ŁÓDŹ	14	3	10,36	8,57	409	244
OLSZTYN	15	6	11,20	11,00	317	178
POZNAŃ	63	10	13,05	11,17	466	161
WARSZAWA	14	5	11,86	10,64	354	160
Nie MŚP	78	26	11,72	11,18	412	158
Pietrain						
BYDGOSZCZ	117	23	12,42	11,19	420	178
GDAŃSK	12	0	8,92	8,92	-	329
OLSZTYN	77	19	12,13	11,95	387	177
OPOLE	51	10	10,82	9,94	349	183
POZNAŃ	38	7	12,42	11,58	363	157
Linia 990						
POZNAŃ	406	128	9,79	9,44	14,21	399

cd. tab. 3

1	2	3	4	5	7	8
Puławska						
BIAŁYSTOK	83	5	10,45	9,51	457	275
BYDGOSZCZ	998	152	9,06	8,32	385	200
GDĄSK	281	33	9,75	8,57	432	219
KATOWICE	78	8	8,90	8,50	390	199
KIELCE	86	9	9,41	8,45	361	211
KOSZALIN	59	8	8,64	8,19	366	187
LUBLIN	1479	220	10,48	9,24	381	194
ŁÓDŹ	17	13	8,82	7,94	379	164
OLSZTYN	179	33	8,61	8,09	417	193
OPOLE	191	38	8,90	8,34	394	223
POZNAŃ	103	8	10,42	8,65	393	171
WARSZAWA	710	72	9,96	9,33	394	201
WROCŁAW	48	26	9,71	8,60	418	189
Nie MŚP	114	2	8,68	8,25	408	210
Złotnicka biała						
POZNAŃ	1176	156	7,84	7,40	426	254
Złotnicka pstra						
POZNAŃ	925	74	7,67	6,66	472	321

Tabela 4. Wyniki oceny użytkowości loch w kolejno następujących po sobie miotach

Kolejny miot	Mioty		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	W 21, dniu życia		Okres między-miotu
	szt.	%		liczba prosiąt	% strat	
1	2	3	4	5	6	7

Wielka biała polska

1	366	19,86	12,10	11,23	6,69	-
2	308	16,71	13,39	11,91	9,66	175
3	283	15,36	13,46	12,2	8,37	167
4	232	12,59	13,31	12,27	6,79	166
5	240	13,02	13,27	12,22	6,96	165
6	167	9,06	13,38	12,34	6,92	161
7	103	5,59	13,11	12,27	6,06	165
8	44	2,39	13,05	12,20	6,35	172
9	37	2,01	13,46	12,43	7,25	178
10	30	1,63	12,23	11,33	7,00	168
11	15	0,81	12,87	11,73	7,79	172
12	9	0,49	11,56	10,89	5,30	160
13	6	0,33	12,67	12,17	4,29	153
14	2	0,11	11,50	10,00	12,88	168
20	1	0,05	12,00	12,00	0	146

Polska biała zwisloucha

1	701	21,33	11,79	11,09	5,73	-
2	608	18,5	12,61	11,63	7,18	176
3	495	15,06	13,04	12,05	6,95	171
4	387	11,78	13,11	12,00	7,90	173
5	314	9,56	13,11	12,04	7,67	178
6	260	7,91	13,00	11,87	8,35	172
7	171	5,20	12,99	11,84	8,35	179
8	128	3,90	13,16	11,68	9,99	183
9	91	2,77	12,35	11,09	9,49	187
10	55	1,67	12,51	11,18	9,68	202
11	28	0,85	12,21	10,68	11,12	188
12	16	0,49	12,69	11,06	11,77	185
13	18	0,55	11,22	9,83	9,76	185

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
14	9	0,27	12,33	9,78	17,22	175
15	2	0,06	13,50	10,50	22,25	216
17	1	0,03	17,00	12,00	29,41	212
22	1	0,03	13,00	11,00	15,38	202
23	1	0,03	15,00	12,00	20,00	182
Hampshire						
1	6	33,33	11,83	10,67	9,78	-
8	1	5,56	13,00	10,00	23,08	151
9	1	5,56	12,00	10,00	16,67	161
10	1	5,56	10,00	10,00	0	273
11	1	5,56	12,00	10,00	16,67	234
12	1	5,56	12,00	11,00	8,33	172
13	1	5,56	13,00	12,00	7,69	151
14	1	5,56	11,00	9,00	18,18	161
17	1	5,56	13,00	12,00	7,69	323
18	1	5,56	12,00	11,00	8,33	258
19	1	5,56	12,00	11,00	8,33	212
23	2	11,11	11,00	9,50	13,64	262
Duroc						
1	111	31,62	11,89	10,83	8,50	-
2	81	23,08	11,93	11,01	7,22	170
3	29	8,26	11,86	11,00	7,24	181
4	22	6,27	11,86	11,09	6,22	160
5	16	4,56	11,31	10,62	6,02	177
6	21	5,98	12,62	11,57	8,10	192
7	23	6,55	12,96	11,22	12,85	174
8	13	3,70	12,62	10,46	16,71	179
9	13	3,70	12,54	10,54	15,42	221
10	6	1,71	12,33	10,83	11,92	183
11	4	1,14	13,50	11,00	17,97	158
12	3	0,85	12,00	10,67	11,03	306
13	3	0,85	13,00	11,00	15,05	174
14	2	0,57	12,50	11,50	8,01	158
15	2	0,57	14,00	12,00	14,29	160
16	1	0,28	17,00	15,00	11,76	165
17	1	0,28	12,00	10,00	16,67	201

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Pietrain

1	64	20,51	11,69	10,94	6,11	-
2	66	21,15	11,73	10,95	6,39	199
3	39	12,50	12,15	11,44	5,57	173
4	29	9,29	11,52	10,97	4,33	185
5	28	8,97	11,54	10,89	5,24	175
6	23	7,37	12,30	11,39	7,39	166
7	23	7,37	12,35	11,43	7,13	169
8	14	4,49	12,64	11,50	8,97	174
9	7	2,24	12,29	11,29	7,55	214
10	8	2,56	12,50	11,75	5,72	207
11	6	1,92	11,83	10,50	10,29	174
13	2	0,64	13,00	12,00	7,74	162
14	2	0,64	13,00	11,50	11,31	154
16	1	0,32	14,00	12,00	14,29	210

Linia 990

1	137	31,49	9,72	9,11	6,63	-
2	112	25,75	9,61	9,38	2,15	186
3	70	16,09	10,14	9,96	1,83	167
4	60	13,79	9,65	9,37	2,73	179
5	55	12,64	9,84	9,53	3,16	172
6	1	0,23	8,00	8,00	0	160

Puławska

1	686	14,6	8,95	8,09	9,23	-
2	761	16,19	9,82	8,91	8,76	205
3	644	13,70	9,91	9,04	8,60	202
4	548	11,66	9,96	9,05	8,69	201
5	461	9,81	10,04	9,15	8,62	200
6	403	8,57	10,14	9,14	9,24	201
7	364	7,74	9,79	8,90	9,22	207
8	245	5,21	9,93	9,09	8,44	191
9	211	4,49	9,99	8,96	9,83	197
10	165	3,51	9,61	8,44	11,70	197
11	107	2,28	9,30	8,12	12,02	203
12	49	1,04	9,35	8,29	10,61	186
13	29	0,62	8,79	7,97	9,32	173

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
14	18	0,38	8,94	8,11	8,88	178
15	6	0,13	8,50	8,33	1,52	177
16	3	0,06	8,00	7,67	3,03	166

Złotnicka biała

1	156	13,27	7,57	7,28	3,80	-
2	127	10,80	8,61	7,98	7,78	237
3	185	15,73	7,73	7,31	4,62	274
4	163	13,86	7,72	7,26	5,82	254
5	69	5,87	8,20	7,62	5,77	251
6	64	5,44	7,72	7,16	5,92	253
7	141	11,99	7,70	7,23	5,60	261
8	116	9,86	7,66	7,48	1,94	240
9	67	5,70	8,03	7,78	2,08	255
10	32	2,72	8,09	7,78	4,00	240
11	31	2,64	5,61	5,19	5,30	241
12	5	0,43	10,8	9,20	14,07	303
13	6	0,51	9,67	8,33	12,89	315
14	7	0,60	9,14	7,00	20,01	261
17	5	0,43	11,8	9,80	14,68	233

Złotnicka pstra

1	74	8	7,12	6,49	6,97	-
2	147	15,89	7,61	6,58	12,70	360
3	121	13,08	7,95	7,10	11,38	318
4	105	11,35	6,83	5,99	12,72	300
5	103	11,14	7,65	6,91	9,61	321
6	101	10,92	7,85	6,83	11,57	330
7	90	9,73	7,98	6,59	15,87	325
8	40	4,32	8,50	6,68	18,70	334
9	51	5,51	8,37	6,67	20,24	353
10	34	3,68	7,65	6,06	20,04	292
11	20	2,16	7,80	7,10	10,92	236
12	9	0,97	9,11	7,67	15,43	266
13	4	0,43	7,50	6,75	15,00	257
14	7	0,76	7,14	7,14	0	220
15	7	0,76	7,71	7,71	0	217
16	2	0,22	7,50	7,50	0	192

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
17	5	0,54	6,60	6,60	0	209
18	3	0,32	6,00	6,00	0	245
19	1	0,11	6,00	6,00	0	219
20	1	0,11	4,00	4,00	0	274

Tabela 5. Średnie wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch
w poszczególnych latach – zestawienie według ras

Rok	Liczba ocenionych miotów	Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21, dniu życia	Straty prosiąt do 21, dnia życia (%)
1	2	3	4	5

Wielka biała polska

2016	7441	11,97	11,08	7,44
2017	6198	12,30	11,37	7,53
2018	4933	12,37	11,49	7,16
2019	3635	12,32	11,43	7,24
2020	3315	12,48	11,65	6,26
2021	2678	12,60	11,73	6,37
2022	1916	13,08	12,08	6,88
2023	1922	12,93	11,86	7,63
2024	1943	12,93	11,85	7,49
2025	1742	13,06	11,97	7,48

Polska biała zwisłoucha

2016	10880	12,03	11,08	7,85
2017	8708	12,21	11,26	7,78
2018	6646	12,27	11,33	7,66
2019	5023	12,50	11,55	7,61
2020	5134	12,65	11,72	6,82
2021	4298	12,66	11,72	6,91
2022	3299	12,79	11,87	6,74
2023	3276	12,74	11,72	7,36
2024	3231	12,66	11,46	7,52
2025	3129	12,67	11,65	7,45

Hampshire

2016	90	11,87	10,59	10,77
2017	43	11,93	10,43	11,70
2018	16	11,69	10,38	11,23
2019	16	13,00	11,88	8,65
2020	26	12,42	11,04	11,15
2021	23	11,91	10,65	10,50

cd. tab. 5

1	2	3	4	5
2022	19	11,58	10,32	13,00
2023	18	11,72	10,50	10,34
2024	21	11,81	10,67	9,51
2025	18	11,83	10,50	11,16
Duroc				
2016	1024	11,18	10,33	7,65
2017	874	11,49	10,43	8,31
2018	681	11,54	10,55	8,55
2019	575	11,86	10,70	9,77
2020	556	11,88	10,82	8,24
2021	508	11,79	10,85	7,46
2022	392	11,94	10,97	7,66
2023	368	11,96	10,90	8,23
2024	325	12,24	11,06	9,10
2025	343	12,08	10,94	8,99
Pietrain				
2016	1004	11,64	10,94	6,01
2017	848	11,79	11,07	6,14
2018	642	11,68	10,96	5,97
2019	509	11,69	10,95	6,32
2020	522	11,58	10,90	5,54
2021	399	11,60	10,88	5,92
2022	290	11,76	11,02	5,94
2023	305	11,75	11,13	4,90
2024	339	11,71	11,04	5,40
2025	295	11,93	11,13	6,37
Linia 990				
2016	2029	9,77	9,44	3,39
2017	1931	10,15	9,77	3,81
2018	2087	9,83	9,31	5,29
2019	1627	9,95	9,42	5,35
2020	1580	9,96	9,48	4,77
2021	1003	10,06	9,72	3,40
2022	428	10,41	10,11	2,90
2023	425	10,51	10,16	3,18
2024	379	9,60	9,27	3,47
2025	406	9,79	9,44	3,69

cd. tab. 5

1	2	3	4	5
Puławska				
2016	1848	10,62	9,45	11,03
2017	2355	10,54	9,38	11,06
2018	2540	10,51	9,37	10,81
2019	3125	10,34	9,24	10,62
2020	3316	10,29	9,14	10,64
2021	3683	10,12	9,05	9,89
2022	3847	10,05	9,01	10,12
2023	4347	10,10	9,05	9,86
2024	4563	10,00	8,95	10,04
2025	4426	9,75	8,83	9,10
Złotnicka biała				
2016	1234	9,50	8,62	9,17
2017	1415	9,13	8,32	8,90
2018	1631	8,91	8,26	7,25
2019	1624	8,74	8,17	6,53
2020	1627	8,62	8,00	6,44
2021	1173	8,21	7,69	5,37
2022	1448	7,78	7,12	7,37
2023	865	8,16	7,58	6,57
2024	1065	7,55	7,14	4,99
2025	1176	7,84	7,40	5,10
Złotnicka pstra				
2016	675	9,17	8,06	12,11
2017	811	9,13	7,97	12,66
2018	1054	8,58	7,53	12,28
2019	1234	8,18	7,20	12,06
2020	1272	8,24	6,98	14,56
2021	1079	8,28	7,40	10,03
2022	1156	7,77	6,63	13,89
2023	926	7,64	6,56	12,52
2024	833	8,00	6,99	11,57
2025	925	7,67	6,66	12,50

MAGDALENA SZYNDLER-NĘDZA

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

OCENA PRZYŻYCIOWA MŁODYCH KNURÓW

Celem oceny przyżyciowej jest określenie wartości tucznych i rzeźnych młodych zwierząt hodowlanych. Wartość tuczna knurów określana jest na podstawie przyrostów dziennych, natomiast wartość rzeźna na podstawie procentowej zawartości mięsa w tuszy. Cechy te ujęte są w indeks selekcyjny, który jest wynikiem oceny przyżyciowej. Ocenę przeprowadzają ekipy pomiarowe działające w poszczególnych filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. Pomiary dokonywane są na żywym zwierzęciu aparatem ultradźwiękowym typu Piglog 105.

Oceną przyżyciową objęto młode knury wszystkich ras czystych i jednej linii hodowanych w kraju, a także mieszańce tych ras. Metodyka oceny wymaga, by zwierzęta były oceniane w wieku 150–210 dni, a masa ciała zwierząt w dniu oceny wynosiła minimum 70 kg. Przyrosty dzienne nie mogą być mniejsze niż 400 g.

Podstawowymi parametrami oceny przyżyciowej są dwie cechy:

- standaryzowany przyrost dzienny,
- standaryzowana procentowa zawartość mięsa w tuszy.

Przyrost dzienny standaryzowany na 180. dzień życia wyliczany jest aparatem Piglog 105 automatycznie po wprowadzeniu masy ciała i wieku zwierzęcia według nowego wzoru:

$$X_1 = \frac{616974 \frac{Z}{W}}{-0,0127W^2 + 6,2843W - 10272}$$

gdzie:

X_1 – przyrost dzienny standaryzowany na 180. dzień życia,

Z – masa ciała zwierzęcia w dniu oceny,

W – wiek w dniu oceny.

Procentową zawartość mięsa w tuszy knurów określa się po zmierzeniu grubości słoniny i wysokości mięśnia połówicy po prawej stronie ciała, w punktach:

P_2 – grubość słoniny za ostatnim żebrem, 3 cm od linii środkowej grzbietu,

P_4 – grubość słoniny za ostatnim żebrem, 8 cm od linii środkowej grzbietu,

P_4M – wysokość „oka” połówicy w punkcie P_4 .

Celem zwiększenia dokładności oceny i wyeliminowania różnic wynikających z przeprowadzania pomiarów na zwierzętach przy różnej ich masie ciała, dokonuje się standaryzacji grubości słoniny oraz „oka” połówicy na masę ciała 110 kg.

Wzory na standaryzację poszczególnych pomiarów są następujące:

$$P_{2st} = \frac{15,15084P_2}{0,112345Z + 2,79289}$$

$$P_{4st} = \frac{14,32432 P_4}{0,100311 Z + 3,29011}$$

$$P_4M_{st} = \frac{47,556226 P_4M}{0,1392866 Z + 32,2347}$$

gdzie:

P_{2st} – standaryzowana na 110 kg masy ciała grubość słoniny mierzona w punkcie P_2 ,

P_{4st} – standaryzowana na 110 kg masy ciała grubość słoniny mierzona w punkcie P_4 ,

P_4M_{st} – standaryzowana na 110 kg masy ciała grubość „oka” połówicy,

Z – masa ciała w dniu oceny.

Na podstawie standaryzowanych pomiarów grubości słoniny i mięśnia połówicy oblicza się procentową zawartość mięsa w tuszy.

Dla ras wbp, pbz, belgijskiej zwiślouchej, Hampshire, Duroc, linii 990 oraz dla knurów mieszańców procent mięsa obliczany jest według wzoru:

$$M_B(\%) = -0,4776P_{2st} - 0,4593P_{4st} + 0,3486P_4M_{st} + 48,9829$$

Procent mięsa dla rasy Pietrain obliczany jest według wzoru:

$$M_P(\%) = -0,2676P_{2st} - 0,2185P_{4st} + 0,0209P_4M_{st} + 65,3848$$

W celu zniwelowania różnic spowodowanych oceną zwierząt w różnym wieku standaryzuje się procentową zawartość mięsa w tuszy na wiek 180 dni.

Wzór na standaryzację procentowej zawartości mięsa w tuszy ocenianych zwierząt jest następujący:

$$X_2 = \frac{53,564M}{-0,0004W^2 + 0,0621W + 55,346}$$

gdzie:

- X_2 – procentowa zawartość mięsa w tuszy ocenionych zwierząt standaryzowana na 180 dni życia,
- M – procentowa zawartość mięsa oszacowana w dniu oceny na podstawie pomiarów grubości słoniny i mięśnia połędwicy standaryzowanych na 110 kg masy ciała (M_B lub M_P),
- W – wiek zwierzęcia w dniu oceny.

Standaryzowane przyrosty dzienne oraz standaryzowana procentowa zawartość mięsa w tuszy stanowią podstawę do oszacowania indeksu selekcyjnego, który jest końcowym wynikiem oceny przyżyciowej.

Wzór do wyliczania **indeksów dla knurków w przypadku linii matczynych** jest następujący:

$$I_M = 0,1556X_1 + 3,1023X_2 - 179,4935$$

Indeksy dla linii ojcowskich natomiast należy szacować według wzoru:

$$I_O = 0,1364X_1 + 4,7820X_2 - 275,5944$$

gdzie:

- X_1 – przyrost dzienny standaryzowany na 180 dni życia,
- X_2 – procentowa zawartość mięsa oszacowana na podstawie standaryzowanych pomiarów grubości słoniny i mięśnia na 110 kg, a następnie standaryzowana na 180. dzień życia.

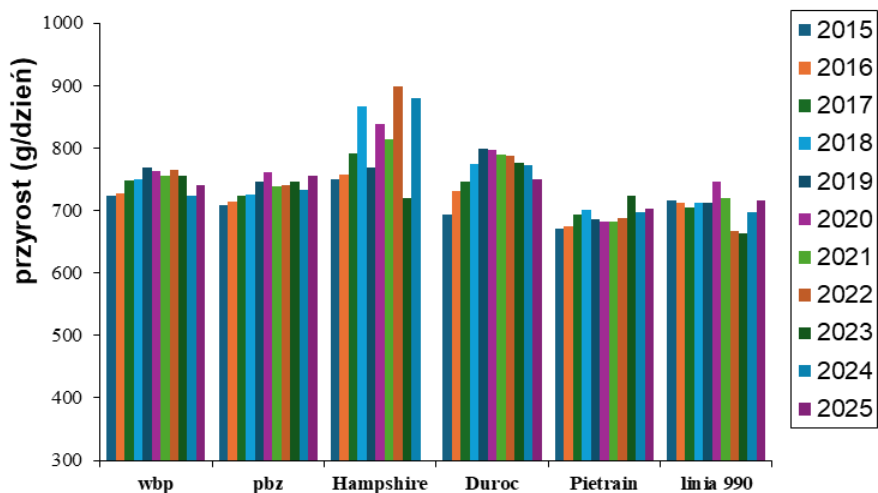
W roku 2025 oceną przyżyciową objęto 7 ras czystych i 1 linię knurów, a także mieszańce tych ras. Oceniono **ogółem 2778** młodych knurów, w tym 1 840 knurów ras czystych i linii oraz 938 mieszańców. Liczba ogółem ocenionych knurów zmniejszyła się o 12,2% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Średnie wyniki oceny przyżyciowej knurów poszczególnych ras przedstawiono w tabeli 1. Spośród ras czystych najliczniej ocenionymi były rasy mateczne: polska biała zwisłoucha (717 szt.), puławska (444 szt.) oraz wielka biała polska (309 szt.). W rasach matecznych wartość indeksu selekcyjnego oszacowana dla knurów w rasach wbp i pbz była porównywalna, wyniosła odpowiednio 126 i 127 pkt. W rasach ojcowskich najwyższą wartość indeksu selekcyjnego uzyskała rasa Pietrain (128 pkt) następnie Duroc (123 pkt). Zwierzęta tych ras charakteryzowały się wysoką średnią zawartością mięsa w tuszy, która wynosiła od 62,0% (Duroc) do 64,4% (Pietrain) oraz grubością słoniny grzbietowej średnio od 7,34 mm (Pietrain) do 9,18 mm (Duroc). W roku 2025 nie poddano ocenie przyżyciowej knurów rasy Hampshire.

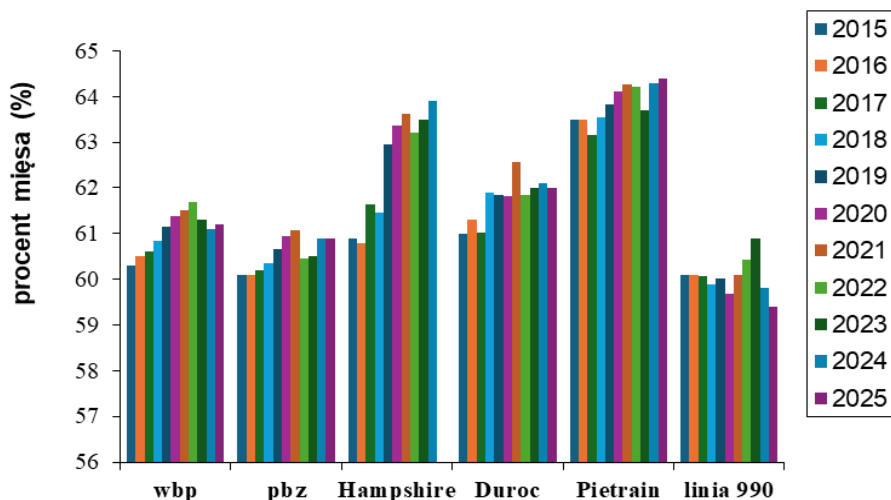
W tabeli 2 zestawiono średnie wyniki oceny przyżyciowej uzyskane przez knury w poszczególnych filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. Tabela 3 przedstawia wyniki uzyskane przez młode knury w latach 2015–2025. W tabeli tej uwzględniono liczbę ocenionych knurów, przyrostyienne standaryzowane, procentową zawartość mięsa w tuszy oraz indeks selekcyjny.

Na wykresach 1 i 2 przedstawiono zmiany, jakie zaszły w standaryzowanych przyrostach dziennych i procentowej zawartości mięsa w tuszy w latach 2015–2025. Dane przedstawiono dla ocenionych knurów ras czystych objętych krajowym programem hodowlanym, stanowiących komponent mateczny i ojcowski. Analizując prezentowane wyniki w przedstawionym okresie czasu, stwierdzono, że zarówno w rasach matecznych jak i ojcowskich wystąpiły liczne wahania w standaryzowanych przyrostach dziennych i procentowej zawartości mięsa w tuszy. W porównaniu do roku 2015 przyrost dzienny w 2025 r. zwiększył się w rasach matecznych oraz w rasach Duroc i Pietrain (odpowiednio o 18 g (wbp), 48 g (pbz), 57 g (Duroc) i 32 g). W linii 990 wartość przyrostu dziennego nie zmieniła się. Procentowa zawartość mięsa w tuszy knurów ras wbp, pbz uległa w tym czasie zwiększeniu o odpowiednio 0,9% i 0,8%. W rasach ojcowskich (Pietrain, Duroc) parametr ten zwiększył się od 0,9% (Pietrain) do 1% (Duroc) oraz zmniejszył się w linii 990 o 0,7%.

Wykres 1. Przyrost dzienny standaryzowany

Wykres 2. Procentowa zawartość mięsa w tuszy

STRESZCZENIE

W Polsce, w 2025 r. oceniono **ogółem 2 778** młodych knurów, w tym 1 840 knurów ras czystych i linii oraz 938 mieszańców. Liczba ocenionych ogółem knurów w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 12,2%.

Średnie wyniki oceny przyżyciowej knurów poszczególnych ras przedstawiono w tabeli 1. W tabeli 2 zestawiono średnie wyniki oceny przyżyciowej uzyskane przez knury w poszczególnych filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. W tabeli 3 i wykresach 1 i 2 prezentowane są wyniki oceny knurów różnych ras w latach 2015–2025.

RESULTS OF PERFORMANCE TESTED BOARS

Summary

The report comprises the results of performance tested boars at the farms in 2025 year. In 2025 were tested **2 778** boars. The following traits were taken into account:

- daily gain computed from birth to the day of test, then adjusted for the age of 180 days of life,
- lean meat percentage, was calculated on the basis of 2 measurements of backfat thickness and 1 measurements of muscle thickness, adjusted for the 110 kg of body weight and then adjusted for the age of 180 days of life.

The above mentioned adjusted measurements were taken to estimate selection index according to the formula:

$$I_M = 0,1556X_1 + 3,1023X_2 - 179,4935$$

$$I_O = 0,1364X_1 + 4,7820X_2 - 275,5944$$

where: I_M – selection index for mother line,

I_O – selection index for sire line,

X_1 – adjusted daily gain,

X_2 – adjusted lean meat percentage.

Results of performance tested boards are given in the Tables 1–3 and Graph 1, 2.

Tabela 1. Średnie wyniki przyżyciowej oceny młodych knurów w 2025 r. – zestawienie według ras

Rasa	Liczba knurków	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połówdwy standar. (mm ²)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
Wbp	309	181	135	9,1	58,66	741	61,16	126
Pbz	717	176	130	8,9	58,7	756	60,91	127
Duroc	130	187	142	9,18	59,8	750	61,98	123
Pietrain	101	190	137	7,34	64,42	703	64,37	128
Linia 990	116	172	119	10,36	59,62	716	59,37	106
Złotnicka biała	16	196	97	16,78	44,44	494	51,33	74
Złotnica pstra	7	186	86	18	41,86	460	49,63	62
Puławska	444	187	109	12,25	52,26	577	56,5	86
Mieszańce	938	183	135	7,91	62,19	735	63,61	129

Tabela 2. Średnie wyniki oceny przyżyciowej młodych knurów według ras
w poszczególnych rejonach hodowlanych „POLSUS” w 2025 r.

Rejon	Liczba knurów	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połędwicy standar. (mm)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wielka biała polska								
Białystok	108	184	147	9,34	59,31	787	61,47	133
Gdańsk	23	186	114	10,64	53,30	606	58,22	95
Olsztyn	47	186	126	10,36	60,75	669	61,20	114
Opole	82	176	133	8,08	56,81	755	61,13	127
Poznań	44	175	129	8,26	60,43	743	61,97	128
Warszawa	5	160	118	9,24	64,30	788	61,18	133
Polska biała zwisłoucha								
Bydgoszcz	184	186	151	8,65	58,75	800	62,07	137
Gdańsk	54	185	114	10,18	53,35	610	58,74	97
Katowice	57	175	113	10,12	51,62	664	57,22	101
Kielce	33	160	114	8,87	61,54	764	60,50	127
Olsztyn	28	182	124	10,25	61,41	677	61,07	115
Opole	87	171	128	8,34	56,81	768	60,32	127
Poznań	157	175	125	8,29	59,40	725	61,65	124
Warszawa	49	177	119	9,40	63,62	687	62,34	120
Łódź	68	152	132	8,71	63,51	959	60,76	158

cd. tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Duroc								
Bydgoszcz	49	187	161	7,94	59,56	849	63,12	142
Olsztyn	61	188	128	10,24	60,50	672	61,33	109
Opole	7	180	140	8,26	59,26	782	61,93	127
Poznań	9	187	137	9,58	56,71	721	60,62	112
Warszawa	4	173	122	8,91	60,08	730	61,10	116
Pietrain								
Bydgoszcz	25	192	151	7,72	61,72	766	64,31	136
Olsztyn	35	189	131	7,72	63,32	679	63,97	123
Opole	23	204	137	6,81	68,86	635	66,37	128
Poznań	18	171	124	6,75	64,64	745	62,68	125
Linia 990								
Poznań	116	171	119	10,36	59,62	715	59,37	105
Puławska								
Białystok	13	186	110	14,85	53,65	584	54,37	80
Bydgoszcz	122	187	114	12,63	53,28	601	56,45	89
Gdańsk	59	184	105	11,22	52,55	571	57,34	87
Katowice	7	191	101	12,82	49,41	518	55,37	73
Kielce	4	188	101	8,91	45,88	534	57,48	81
Koszalin	2	187	106	10,57	54,60	556	58,80	89
Lublin	131	186	112	11,74	51,66	597	56,65	89
Olsztyn	17	187	101	12,26	54,99	531	57,53	81
Opole	9	186	93	13,31	47,44	495	53,74	64

cd. tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Poznań	2	193	117	9,00	43,05	589	56,70	88
Warszawa	71	191	103	13,15	51,40	532	55,74	76
Wrocław	2	204	101	9,05	51,30	471	60,90	83
Łódź	5	188	101	11,95	60,06	532	59,56	87
Złotnicka biała								
Bydgoszcz	1	208	94	16,5	46,00	442	51,90	68
Katowice	2	188	96	17,25	48,50	508	51,95	78
Kraków	1	188	90	16,50	50,00	474	52,90	77
Poznań	12	197	97	16,75	43,17	497	51,05	73
Złotnicka pstra								
Gdańsk	2	201	88	18,25	44	433	49,95	59
Koszalin	1	178	76	16,50	41	428	50,70	60
Poznań	4	180	86	18,25	41	481	49,20	63
Mieszance F₁								
Bydgoszcz	263	185	150	7,81	59,75	798	63,18	135
Gdańsk	2	172	99	9,43	54,10	592	58,30	93
Olsztyn	337	184	127	8,32	63,64	682	63,93	123
Opole	224	181	135	7,67	61,98	746	63,65	130
Poznań	101	172	121	7,32	63,76	717	63,74	127
Warszawa	8	157	118	8,07	68,22	815	63,25	138
Łódź	3	178	120	8,87	65,73	678	63,40	120

Tabela 3. Średnie wyniki oceny przyżyciowej młodych knurów według ras i linii w poszczególnych latach

Rok	Liczba ocenionych młodych knurów	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5

Wielka biała polska

2015	3054	723	60,3	120
2016	1625	727	60,5	121
2017	1252	748	60,6	125
2018	975	751	60,8	126
2019	783	769	61,2	130
2020	526	763	61,4	130
2021	388	755	61,5	129
2022	306	765	61,7	131
2023	373	756	61,3	128
2024	345	724	61,1	123
2025	309	741	61,2	126

Polska biała zwisłoucha

2015	4945	708	60,1	117
2016	3584	714	60,1	118
2017	3294	723	60,2	120
2018	2472	726	60,4	121
2019	1785	747	60,7	125
2020	1314	761	61,0	128
2021	1132	739	61,1	125
2022	846	741	60,5	123
2023	1042	747	60,5	124
2024	914	733	60,9	124
2025	717	756	60,9	127

Hampshire

2015	59	751	60,9	118
2016	25	757	60,8	118

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2017	20	791	61,6	127
2018	4	867	61,5	136
2019	12	770	63,0	130
2020	15	838	63,4	142
2021	12	815	63,6	140
2022	1	900	63,2	149
2023	1	721	63,5	149
2024	5	880	63,9	150
2025	-	-	-	-

Duroc

2015	592	693	61,0	110
2016	378	732	61,3	117
2017	328	746	61,0	118
2018	230	774	61,9	126
2019	204	799	61,9	129
2020	208	798	61,8	129
2021	162	790	62,6	131
2022	176	788	61,9	128
2023	193	777	62,0	127
2024	159	773	62,1	127
2025	130	750	62,0	123

Pietrain

2015	603	671	63,5	120
2016	488	675	63,5	120
2017	386	694	63,2	121
2018	327	701	63,6	124
2019	238	686	63,8	123
2020	196	682	64,1	124
2021	137	682	64,3	125
2022	133	689	64,2	125
2023	163	724	63,7	128
2024	113	698	64,3	127
2025	101	703	64,4	128

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Linia 990

2015	326	716	60,1	109
2016	269	712	60,1	109
2017	255	705	60,1	108
2018	240	712	59,9	108
2019	192	712	60,0	109
2020	116	747	59,7	112
2021	44	721	60,1	110
2022	101	668	60,4	104
2023	111	664	60,9	106
2024	160	697	59,8	105
2025	116	716	59,4	106

Puławska

2015	611	613	53,3	81
2016	786	576	53,5	76
2017	1110	569	54,6	78
2018	518	589	55,7	85
2019	397	587	56,4	87
2020	660	575	56,5	85
2021	694	567	55,9	82
2022	493	570	56,3	84
2023	624	555	56,1	81
2024	503	572	56,7	85
2025	444	577	56,5	86

Złotnicka biała

2015	15	450	52,5	71
2016	19	462	51,9	71
2017	14	480	52,1	74
2018	10	475	53,8	80
2019	7	458	52,7	73
2020	15	455	53,0	73
2021	7	485	53,7	81
2022	10	494	54,7	86

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2023	16	497	53,0	81
2024	11	503	53,8	85
2025	16	494	51,3	74
Złotnicka pstra				
2015	13	443	47,6	51
2016	4	437	51,6	66
2017	11	411	49,4	53
2018	6	409	47,9	47
2019	7	441	49,4	58
2020	12	421	48,2	50
2021	15	409	47,7	46
2022	7	385	51,7	57
2023	8	415	48,9	52
2024	11	442	49,0	57
2025	7	460	49,6	62
Mieszańce F₁				
2017	9490	706	60,4	115
2018	2107	730	62,7	124
2019	1906	744	62,8	126
2020	1393	748	63,1	128
2021	1100	741	62,9	126
2022	669	753	63,2	130
2023	878	742	63,2	128
2024	942	710	63,7	126
2025	938	735	63,6	129
2017	9490	706	60,4	115
2018	2107	730	62,7	124

GRZEGORZ ŻAK

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

OCENA PRZYŻYCIOWA LOSZEK

Ocena przyżyciowa loszek hodowlanych prowadzona jest w celu określenia ich wartości tucznych i rzeźnych. Wartość tuczna szacowana jest na podstawie przyrostów dziennych masy ciała standaryzowanych na 180. dzień życia. Wartość rzeźna przedstawiona jest natomiast jako procentowa zawartość mięsa w tuszy, standaryzowana na 180. dzień życia, wyliczana na podstawie ultradźwiękowych pomiarów grubości słoniny w dwóch punktach – P₂ i P₄ oraz wysokości „oka” polędwicy w punkcie P₄. Pomiary tych parametrów wykonywane są aparatem PIGLOG 105 przez ekipy pomiarowe działające w filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. Ocenę przyżyciową loszek wykonuje się w przedziale wiekowym od 150. do 210. dnia życia. Wynikiem oceny przyżyciowej jest wartość hodowlana szacowana metodą BLUP-model zwierzęcia, wchodząca w skład zbiorczej wartości hodowlanej, której wyniki publikowane są w oddzielnym wydawnictwie Instytutu Zootechniki PIB oraz indeks selekcyjny.

W roku 2025 ocenę przyżyciową prowadzono w oparciu o metodykę obowiązującą od 1 października 2004 r. Zgodnie z nią obliczano indeksy selekcyjne:

– dla ras matecznych według wzoru:

$$I = 0,1556 X_1 + 3,1023 X_2 - 167,8359$$

– dla ras ojcowskich według wzoru:

$$I = 0,1364 X_1 + 4,7820 X_2 - 268,0839$$

W obydwu wzorach:

X_1 – przyrost dzienny standaryzowany na 180. dzień życia,

X_2 – procentowa zawartość mięsa w tuszy standaryzowana na 180. dzień życia.

W 2025 r. oceną przyżyciową było objętych 9 ras i linii loszek hodowlanych oraz mieszańce dwurasowe z pokolenia F₁. Ogółem oceniono 12 559 loszek. W porównaniu z rokiem 2024 liczba ocenionych loszek była o około 11,3 % niższa. Spośród ras czystych oceniono 10 212 loszek, natomiast mieszańców F₁ – 2347. Wyniki oceny przyżyciowej zestawiono w pięciu tabelach.

W tabeli 1 zestawiono średnie wyniki analizowanych cech, jakie uzyskały loszki od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r.

W tabeli 2 zestawiono średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek w poszczególnych filiach „POLSUS” od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. (wg dawnego rozlokowania filii)

W tabeli 3 podano liczbę ocenionych loszek, średnie wartości przyrostu dziennego standaryzowanego, procentową zawartość mięsa oraz indeks dla loszek poszczególnych ras i linii, uzyskany w latach 1995–2025.

STRESZCZENIE

W 2025 r. oceniono przyżyciowo ogółem 12 559 loszek 9 ras i linii oraz mieszańców pokolenia F₁. W stosunku do roku 2024 zanotowano znaczący spadek liczby ocenionych loszek o około 11,3%. Ocenę przeprowadzono na podstawie ultradźwiękowych pomiarów grubości słoniny w dwóch punktach oraz wysokości „oka” połędwicy. Stosowano metodykę obowiązującą od 1.10.2004 r. Wyniki oceny przedstawiono w pięciu tabelach: według ras, według ras z podziałem na poszczególne filie „POLSUS” oraz wyniki oceny według ras w latach 1995–2025.

RESULTS OF PERFORMANCE TESTED GILTS

Summary

The report comprises the results of performance tested gilts at the farms in 2025. The following traits were taken into account:

- daily gain computed from birth to the day of test, then adjusted for the age of 180 days of live,
- lean meat percentage, was calculated on the basis of 2 measurements of backfat thickness and 1 measurements of muscle thickness adjusted for

the 110 kg of body weight and then adjusted for the age of 180 days of live.

The above mentioned adjusted measurements were taken to estimate selection index according to the formula:

$$I = 0,1556 X_1 + 3,1023 X_2 - 167,8359 \text{ (dam breeds)}$$

$$I = 0,1364 X_1 + 4,7820 X_2 - 268,0839 \text{ (sire breeds)}$$

where:

X_1 – adjusted daily gain,

X_2 – adjusted lean meat percentage.

Results of performance tested gilts are given in the tables 1–3. In 2025 were tested 12 559 gilts.

Tabela 1. Średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek w 2025 r. – zestawienie według ras

Rasa	Liczba loszek	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połównicy standar. (mm ²)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
WBP	2010	179	116	9,58	56,24	656	59,63	119
PBZ	3481	177	116	9,97	57,21	669	59,4	121
Hampshire	5	197	132	9,44	66,78	642	65,28	132
Duroc	242	181	124	10,32	60,88	682	60,76	115
Pietrain	176	180	118	7,76	65,25	661	63,11	124
Linia 990	318	173	114	11,5	60,98	676	58,91	106
Złotnicka biała	54	192	97	19,03	45,69	505	49,69	80
Złotnica pstra	52	214	96	20,1	42,52	440	47,97	62
Puławska	3874	189	105	13,2	52,68	544	55,88	90
Mieszańce F ₁	2347	179	117	9,84	58,63	661	60,21	122

Tabela 2. Średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek – zestawienie według ras w poszczególnych rejonach hodowlanych „POLSUS”

Rejon	Liczba knurów	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połędwicy standar. (mm)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wielka biała polska								
Bydgoszcz	286	180	112	10,11	57	629	59,51	114
Gdańsk	151	185	116	10,47	52,84	621	58,24	109
Lublin	18	174	116	10,48	56,65	685	58,54	120
Olsztyn	151	189	127	10,74	60,3	661	60,88	123
Opole	112	198	132	10,67	55,53	640	60,24	118
Poznań	975	180	118	9,77	56,99	659	59,85	120
Rzeszów	35	173	111	10,4	60,55	656	59,89	120
Warszawa	88	195	114	10,57	55,7	569	60,21	107
Wrocław	124	171	110	9,51	57,95	662	59,73	120
Łódź	8	170	112	10,45	62	680	59,98	124
Polska biała zwisłoucha								
Bydgoszcz	753	177	116	9,91	55,48	662	58,99	118
Gdańsk	508	175	114	10,33	54,16	664	58	115
Katowice	252	180	113	11,15	55,39	636	57,99	111

cd. tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kielce	192	162	105	10,7	61,32	689	58,98	122
Kraków	21	188	116	11,58	53,07	610	57,54	105
Olsztyn	47	186	127	10,21	61,19	669	61,45	126
Opole	330	188	121	10,79	55,92	634	59,25	114
Poznań	1659	181	119	9,89	58,33	659	60,29	121
Rzeszów	49	175	116	9,97	59,32	677	59,96	123
Warszawa	202	183	116	10,42	55,7	638	59,06	114
Wrocław	52	191	133	9,55	55,58	678	60,58	125
Łódź	284	162	113	10,48	59,93	753	58,68	131
Hampshire								
Bydgoszcz	8	181	143	8,65	56,2	791	60,57	129
Duroc								
Bydgoszcz	130	199	159	9,77	59,11	764	62,59	135
Olsztyn	64	194	132	10,61	60,04	661	61,45	116
Opole	38	199	140	10,25	55,61	675	60,78	114
Poznań	55	181	119	10,66	59,2	665	59,99	109
Warszawa	12	162	104	9,04	57,82	677	59,25	107
Łódź	8	187	118	8,52	54,35	620	60,77	107
Pietrain								
Bydgoszcz	90	197	154	9,36	62,02	751	64,09	140
Olsztyn	71	192	132	8,15	65,76	668	64,13	129
Opole	16	207	124	8,1	70,03	566	66,04	125

cd tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Poznań	63	165	104	8	66,01	659	61,7	116
Linia 990								
Poznań	306	175	109	11,01	60,44	634	59,38	102
Puławska								
Białystok	56	182	98	14,9	52,22	541	53,45	82
Bydgoszcz	1350	190	106	13,69	55,18	546	56,42	92
Gdańsk	469	187	106	11,21	52,56	561	57,64	98
Katowice	117	195	103	13,44	45,93	512	53,87	78
Kielce	27	194	101	13,61	51,53	510	55,63	84
Koszalin	22	173	93	12,36	56,27	552	56,69	94
Kraków	10	175	91	14,54	46,46	528	51,18	73
Lublin	893	189	107	13,41	51,38	558	55,19	90
Olsztyn	404	189	103	15,02	55,91	533	55,29	86
Opole	50	177	95	12,58	52,95	544	55,62	89
Poznań	19	182	101	12,84	54,06	553	56,1	92
Warszawa	891	197	106	12,73	51,24	521	56,6	88
Złotnicka biała								
Katowice	8	192	99	19,06	54,25	510	51,8	88
Poznań	130	202	101	19,34	47,14	496	49,77	78
Zielona Góra	4	214	97	17,25	44,25	445	50,88	74
Łódź	7	224	105	19,5	42,43	467	48,47	68

cd tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Złotnicka pstra								
Koszalin	7	222	98	21,14	42,14	433	46,99	57
Poznań	21	198	89	19,1	42,05	450	48,72	66
Łódź	11	230	103	21,32	40,45	443	46,4	57
Mieszance F1								
Bydgoszcz	939	177	107	10,64	60,09	617	59,85	113
Gdańsk	25	182	115	10,55	53,54	638	58,25	112
Koszalin	8	171	89	12,7	58,16	536	56,59	91
Lublin	13	174	102	13,83	53,28	601	54,19	93
Olsztyn	219	188	127	10,52	60,04	662	60,96	124
Opole	460	193	133	10,41	56,36	670	60,23	123
Poznań	680	182	119	9,87	56,59	656	59,78	119
Rzeszów	5	178	119	10,65	58,38	679	59,38	121
Warszawa	3	196	106	13,12	60,8	518	59,47	97
Wrocław	134	178	117	9,82	57,52	669	59,85	122
Łódź	13	192	112	10,34	58,98	568	61,25	110

Tabela 3. Średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek według ras i linii
w latach 1995-2025

Rok	Liczba ocenionych loszek	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5

Wielka biała polska

1995	7097	560	54,1	106
1996	11292	564	55,2	110
1997	15056	567	55,6	112
1998	16443	575	56,1	115
1999	15556	580	56,5	117
2000	15657	581	57,0	119
2001	16470	585	57,3	121
2002	23131	590	57,4	123
2003	24855	598	57,7	125
2004 (do 30.09)	18859	605	58,1	128
2004 (od 1.10)*	5605	620	56,0	102
2005*	24734	620	56,5	104
2006*	23632	624	57,2	107
2007*	20416	643	58,1	112
2008*	21433	647	58,1	113
2009*	20113	642	58,3	113
2010*	19330	634	58,5	112
2011*	18557	638	58,7	113
2012*	17451	644	58,9	115
2013*	20646	653	59,2	118
2014*	22165	662	59,4	119
2015*	17353	653	59,3	118
2016*	10948	648	59,2	117
2017*	8845	653	59,2	117
2018*	5837	651	59,6	118
2019*	4099	664	59,4	120
2020*	3271	659	59,4	119
2021*	2926	649	59,8	119
2022*	2522	651	60,0	119
2023*	2027	653	59,8	119
2024*	1948	648	59,8	118

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2025*	2010	656	59,6	119

Polska biała zwisloucha

1995	11418	567	54,0	106
1996	19941	583	54,8	112
1997	27335	588	55,3	114
1998	30696	596	55,8	118
1999	33017	595	56,4	120
2000	33332	595	56,9	121
2001	30660	600	57,2	124
2002	46815	600	57,2	123
2003	51290	606	57,4	125
2004 (do 30.09)	37512	611	57,8	127
2004 (od 1.10)*	11151	623	55,8	102
2005*	48759	626	56,1	104
2006*	42650	631	56,9	107
2007*	36712	641	57,7	111
2008*	39039	647	57,8	112
2009*	37374	648	57,8	112
2010*	34350	637	58,2	112
2011*	32651	640	58,4	113
2012*	32173	646	58,5	114
2013*	33936	651	58,8	116
2014*	34490	652	59,0	117
2015*	30780	647	59,0	116
2016*	23848	644	58,8	115
2017*	16021	664	58,8	118
2018*	10355	661	59,2	119
2019*	7323	673	59,3	121
2020*	5856	675	59,4	121
2021*	5951	657	59,5	119
2022*	5067	659	59,4	119
2023*	5132	668	59,2	120
2024*	4349	664	59,4	120
2025*	3481	669	59,4	121

Hampshire

1995	328	522	55,2	103
1996	598	543	56,1	110
1997	905	562	56,7	115

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
1998	865	562	56,9	116
1999	810	590	57,2	122
2000	626	576	57,6	121
2001	509	574	57,9	122
2002	378	594	57,9	125
2003	216	619	58,3	131
2004 (do 30.09)	280	628	58,5	133
2004 (od 1.10)*	61	699	58,3	106
2005*	288	619	58,0	94
2006*	122	664	58,4	102
2007*	143	714	60,1	117
2008*	185	725	60,0	118
2009*	208	726	60,1	118
2010*	135	670	60,9	114
2011*	211	693	60,7	117
2012*	167	673	61,1	116
2013*	111	699	61,6	122
2014*	184	689	61,7	121
2015*	125	708	61,3	122
2016*	52	731	61,8	127
2017*	45	699	61,8	123
2018*	6	749	62,0	130
2019*	20	645	62,8	120
2020*	-	-	-	-
2021*	5	813	62,2	140
2022*	-	-	-	-
2023*	-	-	-	-
2024*	8	791	60,6	129
2025*	5	642	65,3	132
Duroc				
1995	394	560	54,2	105
1996	691	586	54,3	110
1997	908	584	55,2	113
1998	1367	592	55,9	117
1999	1178	587	56,1	117
2000	1201	574	56,9	118
2001	1099	577	57,6	121
2002	1162	600	57,6	125

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2003	841	647	58,2	135
2004 (do 30.09)	1187	654	58,7	138
2004 (od 1.10)*	376	672	57,7	99
2005*	1611	637	57,4	93
2006*	1507	644	58,5	99
2007*	1756	684	59,1	108
2008*	1654	683	59,4	109
2009*	1789	675	59,4	108
2010*	1519	665	59,7	108
2011*	1571	666	60,0	110
2012*	1211	672	60,1	111
2013*	1217	677	60,3	112
2014*	1410	683	60,2	113
2015*	1022	668	60,4	112
2016*	712	670	60,8	114
2017*	556	688	60,1	113
2018*	354	675	60,8	115
2019*	348	656	60,3	110
2020*	406	677	60,7	114
2021*	399	679	61,3	118
2022*	405	667	60,9	114
2023*	335	679	60,7	115
2024*	307	707	61,5	122
2025*	242	682	60,1	115
Pietrain				
1995	794	550	58,4	120
1996	1565	570	59,0	125
1997	1850	572	59,0	125
1998	1871	580	59,0	127
1999	1881	586	59,4	129
2000	1802	591	59,6	131
2001	1695	595	59,8	132
2002	1464	599	60,1	134
2003	1038	625	60,3	139
2004 (do 30.09)	967	652	60,7	145
2004 (od 1.10)*	311	634	62,0	115
2005*	978	627	61,8	113
2006*	924	636	62,3	117

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2007*	1081	675	62,5	123
2008*	965	678	62,9	125
2009*	1215	656	62,6	121
2010*	967	640	62,6	119
2011*	987	645	62,9	121
2012*	998	658	62,7	121
2013*	1020	667	62,8	123
2014*	972	671	62,8	124
2015*	896	664	62,8	123
2016*	726	656	62,9	122
2017*	479	657	62,6	121
2018*	402	658	63,4	125
2019*	291	640	63,4	122
2020*	291	648	63,6	124
2021*	207	643	63,5	123
2022*	277	664	63,3	125
2023*	216	667	63,5	127
2024*	240	691	63,6	130
2025*	176	661	63,1	124

Linia 990

1995	53	565	53,4	104
1996	1248	580	56,6	118
1997	1954	571	57,1	118
1998	2110	575	57,5	120
1999	1918	587	57,8	124
2000	1601	577	58,5	125
2001	1561	579	58,9	126
2002	1355	566	59,0	125
2003	1369	583	59,2	128
2004 (do 30.09)	1014	572	59,7	128
2004 (od 1.10)*	432	592	59,2	96
2005*	1542	579	59,4	95
2006*	1285	558	59,8	94
2007*	1393	569	59,8	96
2008*	1309	594	60,0	100
2009*	980	593	60,0	100
2010*	1021	597	60,3	102
2011*	1025	594	60,4	102

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2012*	1043	613	60,5	105
2013*	1649	610	60,6	105
2014*	1081	614	60,9	107
2015*	1480	641	60,1	107
2016*	1078	625	60,1	105
2017*	1383	611	60,3	104
2018*	1279	640	59,4	103
2019*	1055	630	59,6	103
2020*	548	636	59,4	103
2021*	484	622	60,0	104
2022*	331	601	60,2	102
2023*	228	598	60,4	102
2024*	306	634	59,4	102
2025*	318	676	58,9	106

Puławska

1995	34	573	52,2	101
1996	115	590	53,4	108
1997	191	559	54,1	105
1998	245	580	54,1	109
1999	259	590	54,9	113
2000	255	581	55,6	115
2001	572	567	55,0	110
2002	790	603	54,7	115
2003	345	620	53,9	115
2004 (do 30.09)	160	610	55,6	119
2005*	420	615	54,5	97
2006*	931	606	54,6	96
2007*	1417	582	55,6	95
2008*	1227	592	54,8	94
2009*	941	598	53,0	90
2010*	635	598	53,4	91
2011*	781	574	55,0	92
2012*	664	587	54,5	93
2013*	946	577	55,2	93
2014*	1138	582	54,8	93
2015*	1575	586	54,5	92
2016*	2330	565	54,8	90
2017*	2809	562	54,9	90

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2018*	2371	571	55,9	94
2019*	2546	565	56,2	94
2020*	3081	565	56,1	94
2021*	4088	558	55,9	92
2022*	4341	550	56,1	92
2023*	4257	546	56,0	91
2024*	4308	543	56,1	91
2025*	3874	544	55,9	90

* Wyniki oceny określone na podstawie nowej metodyki wprowadzonej 1.10.2004 r.

MIROSŁAW TYRA

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

WYNIKI OCENY UŻYTKOWOŚCI TUCZNEJ I RZEŻNEJ ŚWIŃ W STACJACH KONTROLI

Rok 2025 to kolejny okres obowiązywania ograniczeń związanych z ASF. W efekcie ten czynnik mocno ograniczył ilość zwierząt przyjętych do stacji kontroli. We wspomnianym okresie sprawozdawczym w stacjach SKURTCh skontrolowano 488 loszek w tym 397 czystorasowych i 91 mieszańcowych. Z puli zwierząt czystorasowych ponad połowę - 52,14% osobników należało do rasy pbz, 23,42% do linii 990, i 21,16% do rasy Puławskiej. W niewielkiej ilości oceniano zwierzęta pozostałych ras czyli Duroc (1,50%), Hampshire (1,00%) i Pietrain (0,75%). Wśród osobników mieszańcowych najliczniej oceniano następujące kombinacje rasowe: Pietrain x Duroc (51,65%), Duroc x Pietrain (39,56%) i Hampshire x Duroc (8,79%). Dane odnośnie mieszańców zostały szczegółowo przedstawione w tabeli 1a.

Tabela 1 i 1a zawiera średnie i odchylenia standardowe (SD) najważniejszych cech tucznych i rzeźnych zwierząt poszczególnych ras skontrolowanych w stacjach SKURTCh w omawianym okresie sprawozdawczym. Dla dokładniejszego scharakteryzowania osobników poszczególnych ras sporządzono zestawienia tabelaryczne procentowego udziału ocenianych osobników w przedziałach klasowych poszczególnych cech (tab. 2). Wyniki tego zestawienia, jak również dane zamieszczone w tabeli 1, dotyczące odchyleń standardowych, dają dokładniejszy obraz w zakresie zmienności tych cech, a co za tym idzie, możliwości ich doskonalenia poprzez selekcję. Im większa zmienność danej cechy, tym bardziej możliwy jest do uzyskania większy postęp hodowlany.

Każde zwierzę kończące test otrzymuje ocenę zbiorczą w postaci indeksu selekcyjnego. Wielkość tego indeksu uzależniona jest od: przyrostu dziennego uzyskanego od 30 do 120 kg masy ciała, średniej grubości słoniny z 5 pomiarów oraz powierzchni „oka” połównicy i masy szynki zadniej bez słoniny i skóry w zależności od tego, czy rezultaty uzyskane przez kontrolowane osobniki są wyższe czy niższe od średniej, która obowiązuje w danym roku. Po zakończeniu testów rodzeństwa wylicza się dla nich

średnią z indeksów i jest to indeks kojarzenia. Średnia indeksów badanego rodzeństwa stanowi indeks kojarzenia, na podstawie którego wnioskuje się o wartości braci i sióstr będących w hodowli. W omawianym okresie sprawozdawczym skontrolowano łącznie 240 kojarzeń. Dokładny podział ocenionych kojarzeń ze względu na rasy i stacje przedstawia tabela 4. Gdy przekontroluje się co najmniej 8 sztuk potomstwa po jednym knurze, knur otrzymuje indeks selekcyjny. W 2025 r. ocenę końcową otrzymało 18 knurów. Indeksy oszacowane na podstawie potomstwa określają wartość hodowlaną knurów aktualnie użytkowanych w stadzie i służą do wyselekcjonowania osobników, po których należy pozostawić potomstwo do remontu.

Tabela 6 obrazuje zmiany w wartościach niektórych cech tucznych i rzeźnych poszczególnych ras, uzyskanych w ostatnich dziesięciu latach oceny.

STRESZCZENIE

W opracowaniu zamieszczono wyniki oceny tucznej i rzeźnej grup pełnego rodzeństwa (kojarzeń) oraz knurów stadnych (ojców) na podstawie wyników ich potomstwa. Dane pochodzą ze stacji kontroli w Chorzeliowie i Pawłowicach.

Kontrolowany materiał obejmował tylko część hodowanych w kraju ras i linii. Na rasę pbz przypadało 52,14%, linię 990 - 23,42%, rasę Puławską - 21,16%, Duroc - 1,50%, Hampshire - 1,00% i Pietrain 0.75%.

W wyniku przeprowadzonej kontroli indeks uzyskało 240 kojarzeń. Z tej liczby na rasę pbz przypadło 86 kojarzeń, linię 990 - 45, Puławską - 44, Duroc - 21, Pietrain - 29 i na rasę Hampshire 2 kojarzenia.

RESULTS OF PIGS TESTED AT PIG TESTING STATIONS

Summary

This publication contains results of fattening and slaughter evaluation of groups of full sibs (matings) and boars (sires) on the basis of progeny testing. The data come from the performance stations in Chorzeliów and Pawłowice.

Most of the breeds and lines bred in Poland have been controlled. There were 52,14% Polish Landrace, 23,42% Line 990, 21,16% Puławska, 1,50% Duroc, 1,0% Hampshire and 0,50% Pietrain.

The control showed 240 matings to have index. Of this number 98 were of the Polish Landrace, 45 line 990, 44 Puławska, 29 Pietrain, 21 Duroc and Hampshire 2.

Tabela 1. Średnie wyniki oraz odchylenia standardowe (SD) niektórych cech osobników przekontrolowanych w 2025 r.

ANALIZOWANE CECHY		PBZ	Pulawska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
Liczba przekontrolowanych świń	N	207	84	4	6	3	93
Wiek w dniu uboju	$\bar{x}$	197	214	234	184	190	223
(dni)	SD	22,1	24,5	3,50	22,6	13,1	17,6
Przyrost dzienny od 30 do 120 kg	$\bar{x}$	809	778	806	919	944	713
(g)	SD	99,6	103	67,3	89,9	116	81,9
Zużycie paszy na 1 kg przyrostu	$\bar{x}$	3,42	3,45	3,24	3,24	3,16	3,34
(kg)	SD	0,44	0,40	0,14	0,59	0,47	0,37
Wydajność rzeźna zimna	$\bar{x}$	76,0	75,9	75,8	76,1	75,7	77,0
(%)	SD	0,94	1,11	0,75	0,97	0,85	0,20
Długość środkowa tuszy	$\bar{x}$	85,5	83,4	85,0	82,5	81,0	81,8
(cm)	SD	2,02	2,04	0,82	2,17	1,73	1,85
Grubość słoniny (śr. z 5 pom.)	$\bar{x}$	1,48	1,98	2,43	1,45	1,03	1,96
(cm)	SD	0,31	0,42	0,58	0,26	0,16	0,28
Grubość słoniny w punkcie C ₁	$\bar{x}$	1,33	1,55	2,20	1,17	1,00	1,31
(cm)	SD	0,47	0,46	0,43	0,33	0,61	0,31
Pow. „oka” połównicy	$\bar{x}$	60,0	58,5	64,0	70,3	73,1	55,8
(cm ²)	SD	7,45	9,46	5,02	9,63	9,12	5,38
Masa szynki zadniej bez słoniny	$\bar{x}$	10,75	10,62	10,17	11,1	11,9	10,6
(kg)	SD	0,47	0,45	0,01	0,33	0,25	0,39
Masa mięsa wyrębów podst.	$\bar{x}$	27,3	26,3	25,6	28,3	29,9	27,0
(kg)	SD	1,22	1,43	1,43	1,38	1,54	1,46
Zaw. mięsa w wyrębach podst.	$\bar{x}$	68,7	67,0	64,2	71,2	77,1	65,7
(%)	SD	3,65	5,47	3,53	2,44	1,27	2,82
Zaw. mięsa w tuszy	$\bar{x}$	59,7	57,4	54,6	61,8	67,3	57,6
(%)	SD	2,92	5,70	3,10	2,37	0,97	2,66

Tabela 1a. Średnie wyniki oraz odchylenia standardowe (SD) niektórych cech osobników mieszańcowych przekontrolowanych w 2025 r.

ANALIZOWANE CECHY		Hampshire x Duroc	Duroc x Pietrain	Pietrain x Duroc
Liczba przekontrolowanych świń	N	8	36	47
Wiek w dniu uboju	$\bar{x}$	204	190	191
(dni)	SD	21,8	31,1	25,9
Przyrost dzienny od 30 do 120 kg	$\bar{x}$	821	918	893
(g)	SD	85,6	103	87,7
Zużycie paszy na 1 kg przyrostu	$\bar{x}$	3,37	3,10	3,09
(kg)	SD	0,31	0,25	0,28
Wydajność rzeźna zimna	$\bar{x}$	75,6	75,5	76,3
(%)	SD	0,44	0,74	0,73
Długość środkowa tuszy	$\bar{x}$	83,4	84,7	84,6
(cm)	SD	1,51	1,30	1,21
Grubość słoniny (śr. z 5 pom.)	$\bar{x}$	1,86	1,67	1,52
(cm)	SD	0,43	0,46	0,23
Grubość słoniny w punkcie C ₁	$\bar{x}$	1,48	1,66	1,23
(cm)	SD	0,48	0,80	0,32
Pow. „oka” polędwicy	$\bar{x}$	64,9	72,9	74,9
(cm ²)	SD	5,40	4,36	4,38
Masa szynki zadniej bez słoniny	$\bar{x}$	10,8	11,1	11,0
(kg)	SD	0,57	0,44	0,41
Masa mięsa wyrębów podst.	$\bar{x}$	26,9	28,6	28,8
(kg)	SD	1,27	1,12	1,08
Zaw. mięsa w wyrębach podst.	$\bar{x}$	72,7	71,6	71,8
(%)	SD	12,6	2,8	2,37
Zaw. mięsa w tuszy	$\bar{x}$	59,2	61,6	61,5
(%)	SD	3,39	2,66	2,32

Tabela 2a. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych zużycia paszy na 1 kg przyrostu masy ciała (kg)

Przedziały	RASY					
	PBZ	Puławska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
< 2,2	-	-	-	-	-	-
2,2 – 2,39	-	-	-	-	-	-
2,4 – 2,59	1,93	1,19	-	16,66	-	-
2,6 – 2,79	5,80	3,57	-	-	33,33	4,30
2,80 – 2,99	11,11	8,32	-	16,67	-	13,98
3,00 – 3,19	13,53	13,10	25,00	16,67	33,33	13,98
3,20 – 3,39	15,94	16,67	75,00	16,67	-	27,96
3,40 – 3,59	12,56	20,24	-	16,67	33,33	19,35
3,60 – 3,79	18,36	16,67	-	-	-	7,53
3,80 – 3,99	11,59	15,48	-	-	-	5,38
4,00 – 4,19	5,80	2,38	-	-	-	5,38
> 4,20	3,38	2,38	-	16,66	-	2,15

Tabela 2b. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych przyrostu dziennego (g)

Przedziały	RASY					
	PBZ	Puławska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
< 600	8,21	3,57	-	-	-	11,83
600 – 649	10,14	13,10	-	16,67	-	22,58
650 – 699	9,66	9,52	-	-	-	12,90
700 – 749	8,70	16,67	-	-	-	11,83
750 – 799	6,76	19,05	75,00	16,67	-	10,75
800 – 849	10,63	13,10	-	-	-	23,66
850 – 899	14,98	8,33	25,00	-	33,33	5,38
900 – 949	15,46	7,14	-	-	-	1,08
950 – 999	5,80	3,57	-	33,33	66,67	-
1000 – 1049	4,83	4,76	-	-	-	-
1050 – 1099	3,86	-	-	16,67	-	-
> 1099	0,97	1,19	-	16,67	-	-

Tabela 2c. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych powierzchni „oka” polędwicy (cm²)

Przedziały	RASY					
	PBZ	Puławska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
< 44	1,93	4,76	-	-	-	-
44 – 46	0,97	4,76	-	-	-	2,15
46 – 48	3,38	10,71	-	-	-	4,30
48 – 50	3,38	2,38	-	-	-	10,75
50 – 52	5,31	8,33	-	-	-	9,68
52 – 54	6,76	5,95	-	16,67	-	10,75
54 – 56	7,73	5,95	-	-	-	12,90
56 – 58	6,76	4,76	-	-	-	9,68
58 – 60	13,04	10,71	25,00	-	-	12,90
60 – 62	11,59	8,33	25,00	-	-	15,05
62 – 64	7,25	4,79	-	-	-	6,45
64 – 66	8,70	5,95	-	-	-	3,23
> 66	22,22	22,62	50,00	83,33	100,00	2,15

Tabela 2d. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych średniej grubości słoniny z 5 pomiarów (cm)

Przedziały	RASY					
	PBZ	Puławska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
<1,00	3,86	1,19	-	-	33,33	-
1,00 – 1,09	6,28	-	-	-	33,33	-
1,10 – 1,19	8,70	-	-	16,67	-	1,08
1,20 – 1,29	9,18	-	-	16,67	33,33	-
1,30 – 1,39	14,98	4,76	-	-	-	-
1,40 – 1,49	13,04	4,76	-	33,33	-	3,23
1,50 – 1,59	12,08	5,95	-	16,67	-	3,23
1,60 – 1,69	8,21	10,71	-	-	-	9,68
1,70 – 1,79	8,21	9,52	-	-	-	8,60
1,80 – 1,89	6,76	9,14	-	16,67	-	12,90
1,90 – 1,99	1,93	9,52	-	-	-	17,20
2,00 – 2,09	3,38	13,10	50,00	-	-	12,83
2,10 – 2,19	-	5,95	-	-	-	12,83
2,20 – 2,29	1,45	4,76	-	-	-	8,60
2,30 – 2,39	0,48	2,38	-	-	-	5,38
> 2,40	1,45	19,05	50,00	-	-	5,38

Tabela 2e. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych zawartości mięsa w tuszy (%)

Przedziały	RASY					
	PBZ	Puławska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
<50	-	2,38	-	-	-	-
50 – 52	0,48	4,76	25,00	-	-	2,15
52 – 54	4,83	7,14	25,00	-	-	3,23
54 – 56	3,86	19,05	25,00	-	-	25,81
56 – 58	15,46	20,24	-	-	-	26,88
58 – 60	24,64	16,67	25,00	16,67	-	22,58
60 – 62	28,99	17,86	-	33,33	-	13,98
62 – 64	15,94	8,33	-	33,33	-	4,30
64 – 66	4,35	1,19	-	16,67	-	1,08
66 – 68	1,45	-	-	-	66,67	-
68 – 70	-	2,38	-	-	33,33	-
> 70	-	-	-	-	-	-

Tabela 2f. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych masy szynki zadniej bez słoniny (kg)

Przedziały	RASY					
	PBZ	Puławska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
< 8,00	-	-	-	-	-	-
8,00 – 8,19	-	-	-	-	-	-
8,20 – 8,39	-	1,19	-	-	-	-
8,40 – 8,59	-	-	-	-	-	1,08
8,60 – 8,79	0,48	1,19	-	-	-	-
8,80 – 8,99	0,97	-	-	-	-	2,15
9,00 – 9,19	0,97	3,57	-	-	-	2,15
9,20 – 9,39	0,97	2,38	-	-	-	2,15
9,40 – 9,59	2,42	7,34	50,00	-	-	5,38
9,60 – 9,79	4,35	7,95	-	-	-	9,68
9,80 – 9,99	4,83	13,10	-	-	-	13,98
1-- – 10,19	11,11	11,90	50,00	-	-	12,75
> 10,20	73,91	51,19	-	100,00	100,00	51,61

Tabela 3. Liczba kojarzeń ocenionych według ras w poszczególnych stacjach kontroli w 2025 r.

Rasa	Chorzelów	Pawłowice	Razem
PBZ	61	37	98
Puławska	25	19	44
Hampshire	2	-	2
Duroc	21	-	21
Pietrain	29	-	29
Linia 990	-	45	45
Razem	139	101	240

Tabela 5. Liczba knurów ocenionych według ras w poszczególnych stacjach kontroli w 2025 r.

Rasa	Chorzelów	Pawłowice	Razem
PBZ	5	7	12
Puławska	2	3	5
Linia 990	-	1	1
Razem	7	11	18

Tabela 6. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych indeksu selekcyjnego

Przedziały	RASY					
	PBZ	Puławska	Hampshire	Duroc	Pietrain	Linia 990
0 - 10	-	-	-	-	-	-
10 - 15	5,31	-	-	-	-	20,43
15 - 20	20,29	9,52	75,00	33,33	-	27,96
20 - 25	18,84	36,90	25,00	-	-	29,03
25 - 30	28,50	34,52	-	-	-	19,35
30 - 35	21,74	17,86	-	33,33	100,00	2,15
35 - 40	4,83	1,19	-	33,33	-	-
40 - 45	-	-	-	-	-	-
45 - 50	-	-	-	-	-	-

Tabela 7. Obserwowane zmiany w wartościach niektórych cech tucznych i rzeźnych zwierząt poszczególnych ras w latach 2016 –2025

LATA		Liczba zwierząt	Przyrost dzienny w czasie testu	Średnia grubość słoniny z 5 pomiarów	Powierzchnia „oka” połównicy	Masa szynki zadniej bez słoniny i skóry	Zużycie paszy na kg przyrostu	Udział mięsa w tuszy (%)
WBP	2016	77	934	1,49	55,7	9,39	2,61	61,0
	2017	55	885	1,18	55,4	9,61	2,68	63,5
	2018	51	826	1,57	56,8	9,36	2,84	60,8
	2019	216	886	1,77	59,5	10,79	2,87	59,2
	2020	89	1077	1,58	57,4	10,74	2,77	59,7
	2021	238	829	1,76	61,3	10,23	3,05	56,8
	2022	160	839	1,62	60,9	10,29	3,19	58,4
	2023	116	831	1,85	62,6	10,27	3,16	58,1
	2024	109	808	1,78	64,0	10,16	3,40	58,1
	2025							

cd. tab. 7

PBZ	2016	226	947	1,30	56,4	9,29	2,63	61,9
	2017	135	883	1,16	57,3	9,55	2,71	63,3
	2018	67	896	1,35	58,6	9,49	2,68	62,7
	2019	306	932	1,49	59,1	10,77	2,76	60,3
	2020	140	1099	1,50	58,4	10,76	2,68	59,6
	2021	299	827	1,65	62,7	10,40	3,06	57,7
	2022	177	868	1,62	60,4	10,36	3,19	58,5
	2023	141	869	1,51	60,0	10,56	3,14	59,4
	2024	118	834	1,53	63,6	10,51	3,27	59,3
	2025	207	809	1,48	60,0	10,75	3,42	59,7
PUŁAWSKA	2016	162	823	1,78	52,9	8,81	2,92	59,7
	2017	117	746	1,44	52,0	8,86	3,06	60,4
	2018	21	809	1,72	51,8	8,58	3,03	61,4
	2019	48	781	1,95	55,0	10,11	2,95	57,3
	2020							
	2021							
	2022	21	858	1,76	58,7	9,87	3,34	57,0
	2023	10	818	1,71	64,2	10,20	3,35	59,4
	2024	52	683	2,15	66,7	9,59	3,92	55,7
	2025	84	778	1,98	58,5	10,62	3,45	57,4

cd. tab. 7

DUROC	2016	14	888	1,26	53,5	9,34	2,62	62,2
	2017	4	927	1,32	55,7	9,57	2,78	63,0
	2018							
	2019							
	2020							
	2021	10	822	1,67	56,5	9,67	3,12	55,2
	2022	37	929	1,53	63,9	10,40	3,18	57,6
	2023	53	906	1,52	66,6	10,81	3,06	60,6
	2024	41	923	1,44	72,6	10,76	2,96	60,2
	2025	6	919	1,45	70,3	11,1	3,24	61,8
HAMPSHIRE	2016	9	890	1,28	63,4	9,88	2,60	64,0
	2017	9	890	1,28	63,4	9,88	2,60	64,0
	2018							
	2019							
	2020							
	2021							
	2022	8	856	1,68	61,6	10,11	3,20	56,8
	2023							
	2024							
	2025	4	806	2,43	64,0	10,17	3,24	54,6

cd. tab. 7

PIETRAIN	2016	17	836	1,18	68,7	10,40	2,76	68,1
	2017	6	878	1,08	69,8	10,82	2,83	68,9
	2018	6	856	1,18	71,7	10,90	2,67	67,7
	2019							
	2020							
	2021	4	791	1,30	76,2	11,79	2,58	64,9
	2022	37	861	1,32	73,3	11,25	3,15	62,2
	2023	22	935	1,24	74,2	11,25	2,66	63,7
	2024	28	866	1,55	76,3	10,96	3,05	60,6
	2025	3	944	1,03	73,1	11,9	3,16	67,3
LINIA 990	2016	278	844	1,65	54,7	9,41	2,70	60,5
	2017	317	861	1,74	54,5	9,28	2,81	59,8
	2018	159	871	1,81	57,5	9,29	2,85	59,8
	2019	395	832	1,89	61,8	10,51	3,15	59,0
	2020	328	1016	1,90	59,6	10,53	3,22	58,5
	2021	99	754	2,00	59,9	10,38	3,29	58,2
	2022	50	740	2,11	58,4	10,10	3,11	57,8
	2023	92	774	2,07	56,8	10,22	3,22	57,8
	2024	121	810	2,17	55,3	10,24	3,16	57,7
	2025	93	713	1,96	55,8	10,6	3,34	57,6

Adresy jednostek Instytutu Zootechniki PIB

Zakład Hodowli Świń IZ PIB

Jednostka	Adres	Kontakt
ZHS IZ PIB	ul. Krakowska 1 32-083 Balice	tel. 666 081 225

Stacje Kontroli Użytkowości Rzeźnej Trzody Chlewnej (SKURTCh)

ZD IZ PIB Chorzeliów Sp. z o.o.	39-331 Chorzeliów (woj. podkarpackie)	tel. 17 584 02 20 skurtch.chorzelow@onet.pl
IZ PIB ZD Pawłowice	ul. Mielżyńskich 14 64-122 Pawłowice (woj. wielkopolskie)	tel. 65 529 91 92 wew. 240, 245 skurtch@zdpawlowice.pl

Adresy biur Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”

ul. Ryżowa 90, 02-495 Warszawa, tel. 22 723 08 06, polsus@polsus.pl

OKRĘG CENTRALNY z siedzibą w Warszawie

Kierownik Okręgu – Tomasz Bieliński, kom. 507 088 412

Biuro	Zasięg działania (województwo)	Kontakt
ul. Ryżowa 90 02-495 Warszawa	mazowieckie	tel. 505 121 629 warszawa@polsus.pl
	świętokrzyskie	tel. 507 088 409 kielce@polsus.pl
	podkarpackie	tel. 507 088 409 rzeszow@polsus.pl
	małopolskie	tel. 507 088 403 krakow@polsus.pl
	podlaskie	tel. 506 183 920 bialystok@polsus.pl
	łódzkie	tel. 507 088 413 lodz@polsus.pl
	lubelskie	tel. 507 088 415/405/442 lublin@polsus.pl

OKRĘG PÓŁNOCNY z siedzibą w Bydgoszczy

Kierownik Okręgu – Tomasz Kmuk, kom. 508 087 467

Biuro	Zasięg działania (województwo)	Kontakt
ul. Hetmańska 28/328 85-039 Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie pomorskie zachodniopomorskie warmińsko-mazurskie	tel. 507 088 395 bydgoszcz@polsus.pl gdansk@polsus.pl olsztyn@polsus.pl

OKRĘG ZACHODNI z siedzibą w Poznaniu

Kierownik Okręgu – Piotr Polok, kom. 507 088 424

Biuro	Zasięg działania (województwo)	Kontakt
ul. Bałtycka 6 61-013 Poznań	wielkopolskie opolskie dolnośląskie	tel. 507 088 410 poznan@polsus.pl opole@polsus.pl

Spis treści

AURELIA MUCHA:

Ocena użytkowości rozplodowej loch 3

Results of reproductive performance of breeding sows (Summary) 5

MAGDALENA SZYNDLER-NĘDZA:

Ocena przyżyciowa młodych knurów 21

Results of performance tested boards (Summary) 26

GRZEGORZ ŻAK:

Ocena przyżyciowa loszek 35

Results of performance tested gilts (Summary) 36

MIROSŁAW TYRA:

Wyniki oceny użytkowości tucznej i rzeźnej świń w stacjach kontroli 50

Results of pigs tested at pig testing stations (Summary) 52

Adresy jednostek Instytutu Zootechniki PIB oraz biur Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS” 68